Lietuvos apeliacinio teismo nutartis

2026-09-22, bylos Nr. e2A-234-577/2026

Teismas: Lietuvos apeliacinis teismas
Dokumentas: Nutartis
Data: 2026-09-22
Bylos Nr.: e2A-234-577/2026
Teisminio proceso Nr.: 2-68-3-04808-2025-8
Bylos rūšis: Civilinė byla
Instancija: Apeliacinė instancija

Civilinė byla Nr. e2A-234-577/2026
Teisminio proceso Nr. 2-68-3-04808-2025-8
Procesinio sprendimo kategorijos: 2.4.2.14.; 2.4.4.6.1; 2.6.16.9 (S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS
N U T A R T I S
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU
2026 m. rugsėjo 22 d.
Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Jadvygos Mardosevič (kolegijos pirmininkės ir pranešėjos), Žilvino Terebeizos ir Aldonos Tilindienės,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „Rafimeta“ ir atsakovės likviduojamos dėl bankroto uždarosios akcinės bendrovės „Indigo LT“ apeliacinius skundus dėl Kauno apygardos teismo 2026 m. kovo 2 d. sprendimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „Rafimeta“ ieškinį atsakovėms likviduojamai dėl bankroto uždarajai akcinei bendrovei „Indigo LT“ ir kooperatinei bendrovei LTL Kredito unijai dėl nuosavybės teisės į įrangą pripažinimo ir įrangos įkeitimo pripažinimo negaliojančiu, trečiasis asmuo akcinė draudimo bendrovė „Compensa Vienna Insurance Group“.

Aprašomoji dalis

Teisėjų kolegija nustatė:

Ginčo esmė

Ieškovė uždaroji akcinė bendrovė (toliau – UAB) „Rafimeta“ (toliau – ir ieškovė) kreipėsi į teismą su ieškiniu, prašydama:

pripažinti ieškovę pagal 2019 m. gegužės 31 d. nuomos sutartį Nr. RAF19-40 (toliau – ir nuomos sutartis) ir jos priedą Nr. 2 (toliau – ir priedas Nr. 2) įgijus nuosavybės teisę į įrangą „Pre-shredder“ (smulkintuvas): „MG Turbo 800“ (Model TR622i) 1 vnt., „CONVEYOR BELT“ (Model 400/3650) 1 vnt. ir „Granulator“ (granuliatorius): „COMPACT“ (Model MG 650T – XL) (toliau – ir įranga);

pripažinti įrangos įkeitimą atsakovei kooperatinei bendrovei LTL Kredito unijai (toliau – ir LTL Kredito unija, atsakovė1) pagal atsakovių LTL Kredito unijos ir UAB „Indigo LT“ (toliau – ir atsakovė2) 2015 m. spalio 19 d. sudarytą įkeitimo sutartį (toliau – ir įkeitimo sutartis) negaliojančiu;

teismui atsisakius pripažinti įrangos įkeitimą atsakovei LTL Kredito unijai pagal atsakovių sudarytą įkeitimo sutartį negaliojančiu, pripažinti, kad įrangos įkeitimas atsakovės1 naudai pasibaigė 2022 m. rugpjūčio 2 d., ieškovei kaip sąžiningai įgijėjai įgijus nuosavybės teisę į įrangą;

priteisti bylinėjimosi išlaidas.

Ieškovė nurodė, kad 2019 m. gegužės 31 d. ji su atsakove UAB „Indigo LT“ sudarė įrangos nuomos sutartį. Atsakovė2 apie tai, kad įranga įkeista atsakovei1 ieškovės neinformavo. Tą pačią dieną ieškovė ir atsakovė2 taip pat sudarė bendradarbiavimo sutartį (toliau – bendradarbiavimo sutartis), pagal kurią susitarė bendradarbiauti perdirbant laidus, juos realizuojant ir sutartomis proporcijomis pasidalinti gautą pelną. 2019 m. birželio 5 d. ieškovė ir atsakovė sudarė nuomos sutarties priedą Nr. 2, pagal kurį, ieškovei sumokėjus nuomos sutarties priede Nr. 2 atsakovei2 numatytą kainą, ieškovė įgis nuosavybės teisę į įrangą. Šiame priede nurodyta įrangos vertė – 90 000 Eur.

Nuomos sutarties vykdymo metu atsakovė2 nuo 2019 m. birželio 1 d. iki 2022 m. liepos 29 d. išrašė ir pateikė ieškovei sąskaitų už 95 000 Eur be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) (114 950 Eur su PVM). Nuo nuomos sutarties sudarymo iki 2022 m. rugpjūčio 2 d. ieškovė, vykdydama nuomos sutartį, kas mėnesį mokėjo atsakovei2 nuomos sutartyje ir jos priede Nr. 2 numatytus mokėjimus. Ieškovė atsakovei2 per šį laikotarpį sumokėjo 95 000 Eur be PVM. Dėl to ieškovė, sumokėjusi visą nuomos sutartyje ir jos priede Nr. 2 nustatytą kainą, įgijo nuosavybės teisę į įrangą. 2022 m. rugpjūčio 25 d. ieškovės patalpose kilo gaisras, kurio metu įranga buvo apgadinta. Kadangi atsakovė2 vengė įforminti nuosavybės teisės perleidimą, ieškovė, siekdama ginti ir įgyvendinti savo teisės ir teisėtus interesus, 2023 m. vasario 15 d. pateikė atsakovei2 pasirašyti įrangos nuosavybės teisės perdavimo–priėmimo aktą ir nurodė, kad jo nepasirašius, jį vienašališkai pasirašys ieškovė. Tačiau atsakovė2 per nustatytą terminą akto nepasirašė, ieškovė jį pasirašė vienašališkai.

Ieškovė pažymėjo, kad apie tai, jog įranga yra įkeista atsakovei1 pagal įkeitimo sutartį, kuria užtikrinama 2015 m. liepos 28 d. atsakovių sudaryta kredito sutartis (toliau – ir kredito sutartis), ieškovė sužinojo tik po to, kai buvo visiškai įvykdžiusi savo įsipareigojimus pagal nuomos sutartį, sumokėjusi visą įrangos išpirkimo kainą ir tik po to, kai kilo ginčas dėl draudimo išmokos išmokėjimo atsakovei1. Ieškovei taip pat tapo žinoma, kad atsakovė1 nebuvo informuota apie priedo Nr. 2 pasirašymą.

Vykdant išieškojimą atsakovės1 naudai pagal įkeitimo sutartį (vykdomoji byla 0022/23/01518) įranga buvo areštuota ir pradėtas jos priverstinio realizavimo procesas. Ieškovės vertinimu, įkeitimo sutartis su pakeitimais pažeidžia jos teises ir teisėtus interesus, kadangi įkeitimo sutarties pagrindu iš ieškovės, kaip sąžiningos įrangos įgijėjos, siekiama perimti ir priverstinai realizuoti jos išperkamosios nuomos būdu įsigytą ir išmokėtą įrangą. Dėl to ieškovė yra priversta savo pažeistas teises ginti teisme.

Įkeitimo sutartis dėl įrangos negalioja ir ieškovei negali būti taikoma, nes ieškovė apie įrangos įkeitimą nebuvo informuota nei sudarant nuomos sutartį, nei priedą Nr. 2, įrangos įkeitimas nebuvo registruotas viešajame registre. Kitos, galimai panašios įrangos įkeitimas atsakovei1 negali būti laikomas įkeitimu, kuris suteiktų kitiems asmenims teisių į ieškovės įrangą. Taigi, įkeitimo sutartis turėtų būti pripažinta negaliojančia vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.80 straipsniu, o teismui nusprendus, kad įkeitimo sutartimi yra įkeista įranga, turėtų būti pripažinta, kad įrangos įkeitimas atsakovri1 pasibaigė 2022 m. rugpjūčio 2 d., ieškovei kaip sąžiningam įgijėjui, įgijus nuosavybės teisę į įrangą.

Pirmosios instancijos teismo sprendimo esmė

Kauno apygardos teismas 2026 m. kovo 2 d. sprendimu ieškovės UAB „Rafimeta“ ieškinį patenkino iš dalies – pripažino ieškovei nuosavybės teisę į įrangos dalį – „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650), o kitą ieškinio dalį atmetė.

Teismas nurodė, kad ginčo dėl ieškovės visiško atsiskaitymo su atsakove2 už visą išnuomotą įrangą pagal nuomos sutartį nėra. Ginčas kilo dėl nuosavybės teisės perėjimo ieškovei: atsakovė2 teigia, kad nuosavybės teisė neperėjo, nes buvo neįvykdyta bendradarbiavimo sutartis ir nepasirašytas priėmimo–perdavimo aktas, o atsakovė1 nurodo, kad ši įranga (ieškovės vertinimu – kita įranga) 2015 metais buvo įkeista jai; įkeitimo sutartis draudė įrangą perleisti be atsakovės1 sutikimo.

Spręsdamas dėl ieškovei išnuomotos įrangos tapatumo su atsakovei1 įkeista įranga, teismas nustatė, kad dalis įrangos („MG Turbo 800“ ir „COMPACT“) pagal pakankamai detalų aprašymą yra tapati 2015 m. atsakovių sudarytoje įkeitimo sutartyje nurodytam turtui, o kita dalis („CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650)) įkeista nebuvo. Kadangi galiojanti įkeitimo sutartis draudė perleisti įkeistą turtą be įkaito gavėjos atsakovės1 sutikimo, teismas ieškinį dėl nuosavybės teisės pripažinimo į įkeistą įrangą atmetė. Teismas pažymėjo, kad ieškovės argumentas, jog ji šios aplinkybės nežinojo, nedaro tokio susitarimo negaliojančiu (iš neteisės neatsiranda teisė), nes ieškovė, būdama atidi ir rūpestinga, galėjo pasidomėti, kodėl apie išperkamosios nuomos sutartį reikia informuoti sutartyje nedalyvaujantį asmenį – atsakovę1.

Teismas, įvertinęs nustatytas aplinkybes, patenkino ieškinio dalį dėl nuosavybės teisės pripažinimo į neįkeistą įrangą („CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650)). Teismas konstatavo, kad ieškovė įgijo šią teisę sandorio pagrindu, tinkamai įvykdžiusi nuomos sutarties sąlygą ir sumokėjusi visą kainą. Teismas atmetė atsakovės2 argumentus, kad nuosavybės perleidimas neįmanomas dėl neva neatsiejamos ir neįvykdytos bendradarbiavimo sutarties, nurodęs, jog nuomos sutarties priede Nr. 2 įtvirtintos nuosavybės teisės perėjimo sąlygos yra baigtinės, jose nuorodų į kitus susitarimus nėra. Teismas pažymėjo, kad atsakovės vengimas ir formalus atsisakymas pasirašyti nuosavybės perdavimo aktą pažeidžia sutartines prievoles, todėl negali apriboti ieškovės teisės įgyti visiškai apmokėtą turtą nuosavybėn.

Teismas nusprendė netenkinti ieškovės reikalavimo dėl įkeitimo sutarties pripažinimo negaliojančia. Teismas nurodė, kad galiojantis sutartinis įkeitimas draudė įrangą perleisti, o ieškovė, kaip verslininkė, nebuvo pakankamai atidi ir rūpestinga, nes nepasidomėjo nuomos sutarties 4.2.4 papunktyje numatyta atsakovės2 pareiga apie sandorį informuoti atsakovę1. Teismo vertinimu, iš neteisės negali atsirasti teisė, t. y. atsakovei2, nors ir neinformavus ieškovės apie įrangos įkeitimą, ieškovei nuosavybės teisė į įkeistą turtą, kuriuo užtikrintas paskolos grąžinimas, negali pereiti.

III. Apeliacinių skundų ir atsiliepimų į juos argumentai

Apeliaciniame skunde ieškovė UAB „Rafimeta“ prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2026 m. kovo 2 d. sprendimo dalį, kuria ieškovės ieškinio dalis atmesta ir šioje dalyje priimti naują sprendimą – ieškovės ieškinį patenkinti visiškai, taip pat priteisti bylinėjimosi išlaidas. Apeliacinis skundas grindžiamas tokiais argumentais:

Teismas nepagrįstai nevertino jos, kaip sąžiningos įrangos įgijėjos, statuso ir nepagrįstai suteikė reikšmę įkeitimo sutarčiai. Nei nuomos sutartyje, nei jos prieduose nebuvo pateikta informacija, kad įranga įsigyta iš atsakovės1 pagal išperkamosios nuomos sutartį. Remiantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, civilinėje apyvartoje galioja valdymo teisėtumo prezumpcija bei įstatyminė pardavėjo teisės parduoti daiktą garantija, kuri reiškia, kad pirkėjas, įsigydamas daiktą, preziumuoja, jog jį parduodantis asmuo turi tokią teisę ir nėra tokios teisės suvaržymų. Sudarant nuomos sutartį, atsakovė2 ne tik neinformavo ieškovės apie įkeitimą, bet ir nuomos sutarties 3.5 papunktyje raštu patvirtino, kad įranga yra laisva nuo bet kokių trečiųjų asmenų teisių ir apribojimų.

Teismas nepagrįstai nurodė, kad nuomos sutartyje įtvirtinta pareiga pranešti atsakovei1 apie sandorį turėjo ieškovei sukelti įtarimų dėl turto įkeitimo. Atsakovės2 įsipareigojimas, įvertinus kitą iš jos gautą informaciją apie įrangą, ieškovei nesukėlė pagrįstų įtarimų, nes tam tikros informacijos pateikimas kredito įstaigai yra pakankamai įprastas ir praktikoje nusistovėjęs dalykas, dažnai įrašomas į įvairių finansinių paslaugų sutartis. Byloje esantys

duomenys patvirtina, kad ieškovė, elgdamasi kaip sąžininga ir apdairi sandorio šalis, ėmėsi veiksmų, siekdama įsitikinti, ar siekiama išsinuomoti įranga nuomos sutarties sudarymo metu priklauso atsakovei 2 ir (ar) įrangos naudojimas valdymas ir disponavimas nėra apribotas, bei gavo aiškius rašytinius įrangos savininkės (atsakovės2) patvirtinimus.

Teismas, neįvertinęs atsakovių elgesio ir joms, kaip profesionalioms rinkos dalyvėms, taikomų aukštesnių rūpestingumo bei apdairumo standartų, nepagrįstai perkėlė neigiamų pasekmių riziką išimtinai ieškovei. Ieškovės vertinimu, atsakovė1, gavusi nuomos sutarties kopiją ir žinodama, kad joje pateikta tikrovės neatitinkanti informacija apie turto suvaržymus bei nurodyta kita banko sąskaita nei išduotame leidime išnuomoti įrangą, liko pasyvi – neinformavo ieškovės, nereikalavo koreguoti sutarties sąlygų ir taip prisiėmė nerūpestingo elgesio riziką. Teismas neįvertino atsakovės1 pasyvumo kartu su sąmoningai nesąžiningu bei klaidinančiu atsakovės2 (įrangos savininkės) elgesiu.

Teismas neįvertino fakto, kad nuosavybės teisių perėmimo metu Hipotekos registre informacija apie įkeitimą pateikta netinkamai, todėl tapo neįmanoma identifikuoti ginčo turto suvaržymų. Įkeitimas prieš sąžiningus trečiuosius asmenis gali būti panaudotas tik tuomet, jei viešajame registre yra išviešintas konkretus įkeičiamo turto sąrašas, o šiuo atveju detalus įrangos sąrašo priedas registre nebuvo prieinamas. Be to, išviešintoje įkeitimo sutartyje nurodyta informacija objektyviai nesutapo su nuomos sutarties objektų sudėtimi (įkeitimo sutartyje buvo registruoti 5 įrenginiai, o nuomos sutartyje – 3 objektai, tarp kurių nebuvo minimas įrenginys „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650)), todėl įkeitimo sandoris ginčo įrangai negali būti taikomas ir turi būti pripažintas negaliojančiu arba pasibaigusiu.

Teismas padarė tarpusavyje prieštaraujančias išvadas ir netinkamai aiškino materialiosios teisės normas, nuspręsdamas, kad įkeitimo faktas savaime užkirto kelią nuosavybės teisės perėjimui. Pripažindamas ieškovės nuosavybės teisę į neįkeistą įrenginį, teismas patvirtino, kad nuomos sutartis ir jos priedas Nr. 2 yra teisėtas pagrindas nuosavybei įgyti, tačiau, atmesdamas ieškinį dėl įkeistos įrangos dalies, teismas nepagrįstai pritaikė principą „iš neteisės neatsiranda teisė“ ir rėmėsi CK 4.170 straipsnio 6 dalimi. Ši norma reguliuoja hipotekos, o ne įkeitimo santykius, be to, pagal kasacinio teismo praktiką ji nėra imperatyvi, todėl sutartinis draudimas perleisti turtą negali paneigti sąžiningo įgijėjo teisių.

Galimas atsakovės2 sutartinių įsipareigojimų atsakovei1 pažeidimas negali daryti įtakos trečiajam asmeniui, nes civilinėje teisėje galioja sutarties uždarumo principas. Kadangi ieškovė yra visiškai atsiskaičiusi už visą įrangą ir veikė kaip sąžininga kilnojamojo turto įgijėja, jos įgyta nuosavybės teisė privalo būti ginama. Ieškovės poziciją ir nuosavybės teisės perėjimo momentą papildomai pagrindžia ir byloje esanti nepriklausomo trečiojo asmens – akcinės draudimo bendrovės (toliau – ADB) „Compensa Vienna Insurance Group“ išvada, kurioje po įvykusio gaisro teisėta įrangos savininke buvo pripažinta ieškovė.

Byloje esantys įrodymai nepatvirtina, kad ieškovės išsinuomotas bei vėliau įgytas turtas yra tas pats, kuris buvo įkeistas atsakovei1. Kredito sutarties specialiojoje dalyje įkeistas turtas apibūdinamas kaip metalo atliekų karpyklės ir apvalių gaminių prakirtimo įrenginys, o pirminiuose pirkimo–pardavimo dokumentuose trūksta modelių ar serijos numerių. Be to, net ir vėlesniuose įkeitimo sutarties pakeitimuose (sudarytuose 2022 ir 2023 metais) įkeisto turto buvimo vieta vis tiek nurodoma Prienų rajone, nors atsakovė1 žinojo, kad ginčo įranga yra pas ieškovę, o teisme pripažino, kad dėl Prienų rajone buvusios įrangos yra pradėtas ikiteisminis tyrimas. Ši aplinkybė patvirtina, kad įkeistas turtas buvo visiškai kita, tik funkciškai panaši, atsakovės2 įranga.

Apeliaciniame skunde atsakovė likviduojama dėl bankroto UAB (toliau – LUAB) „Indigo LT“ prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2026 m. kovo 2 d. sprendimo dalį, kuria patenkintas ieškovės ieškinys ir šioje dalyje priimti naują sprendimą – ieškovės ieškinį atmesti visiškai, taip pat priteisti bylinėjimosi išlaidas. Apeliacinis skundas grindžiamas tokiais argumentais:

Teismas nepagrįstai pripažino ieškovei nuosavybės teisę į įrangą „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650), nes neatsižvelgė į šalių sutartyje nustatytų sąlygų visumą, būtiną nuosavybės teisės perėjimui. Pagal nuomos sutarties priedą Nr. 2, nuosavybė ieškovei galėjo pereiti tik sumokėjus visą kainą, abiem šalims tinkamai įvykdžius visus sutartinius įsipareigojimus ir pasirašius nuosavybės teisės perdavimo aktą, tačiau nagrinėjamu atveju nė viena iš šių sąlygų nebuvo išpildyta: ieškovė nėra visiškai atsiskaičiusi, nėra tinkamai įvykdžiusi prisiimtų įsipareigojimų, šalys nesudarė nuosavybės teisės perdavimo akto.

Teismas nepagrįstai nurodė, kad byloje nėra ginčo dėl atsiskaitymo už įrangą. Ieškovė į bylą pateikė dokumentus, patvirtinančius 96 460 Eur mokėjimų sumą atsakovei2 pagal nuomos sutartį. Pagal nuomos sutartį, kuri įsigaliojo 2019 m. birželio 1 d. ir galiojo iki 2022 m. birželio 1 d., ieškovė turėjo sumokėti 114 950 Eur su PVM. Byloje esantis 2022 m. rugsėjo 13 d. ieškovės ir atsakovės2 tarpusavio atsiskaitymo užskaitymų aktas yra nepasirašytas, todėl nepatvirtina tarpusavio priešpriešinių reikalavimų įskaitymo.

Teismas nepagrįstai nevertino bendradarbiavimo sutarties kompleksiškai su nuomos sutartimi. Tiek nuomos sutartis, tiek tą pačią dieną sudaryta bendradarbiavimo sutartis buvo pasirašytos tarp tų pačių šalių, dėl to paties objekto ir reguliavo bendrą ekonominį projektą, todėl jos sudaro neatsiejamą teisių ir pareigų visumą. Atitinkamai priede Nr. 2 įtvirtinta sąlyga, reikalaujanti tinkamai įvykdyti visus sutartinius įsipareigojimus, apima ir prievoles pagal bendradarbiavimo sutartį. Kadangi byloje nustatyta, kad ieškovė nuo 2020 m. nėra apskaičiavusi ir išmokėjusi atsakovei2 priklausančios pelno dalies, antroji nuosavybės teisės perėjimo sąlyga nebuvo išpildyta, o skundžiamas teismo sprendimas yra nepagrįstas.

Teismo išvada, kad nuosavybės teisės perdavimo akto nepasirašymas neturi esminės reikšmės, yra nepagrįsta. Teismas, ignoruodamas šią sąlygą, pažeidė sutarties privalomumo principą bei šalių valią. Priedo Nr. 2 1 punkte įtvirtintas reikalavimas pasirašyti atskirą aktą buvo suderintas kaip privalomas teisinis veiksmas nuosavybės perėjimo momentui patvirtinti, todėl teismas neturėjo teisinio pagrindo šio susitarimo laikyti nereikšmingu. Byloje nėra įvykdyta nė viena iš trijų kumuliatyvių sutartinių sąlygų – ieškovė nėra visiškai atsiskaičiusi, nėra tinkamai įvykdžiusi visų įsipareigojimų, o perdavimo aktas nebuvo sudarytas, todėl teismas nepagrįstai pripažino ieškovei nuosavybės teisę į dalį įrangos.

Atsiliepime į apeliacinį skundą atsakovė LUAB „Indigo LT“ prašo atmesti ieškovės UAB „Rafimeta“ apeliacinį skundą ir priteisti bylinėjimosi išlaidas. Atsiliepimas grindžiamas tokiais argumentais:

Ieškovė negali būti laikoma sąžininga įgijėja, nes neįvykdė pareigos patikrinti reikšmingų aplinkybių ir ignoravo akivaizdžias sutartyje įtvirtintas nuostatas apie galimus trečiųjų asmenų interesus.

Ieškovė negali remtis tariamai įgyta nuosavybės teise į įrangą dėl sumokėjimo už ją, nes ji nėra visiškai sumokėjusi už įrangą, taip pat nėra įvykdžiusi ir kitų nuosavybės teisės perėjimo sąlygų, numatytų nuomos sutartyje.

Ieškovės argumentai dėl įkeisto ir nuomojamo turto nesutapimo yra deklaratyvūs ir nepagrįsti objektyviais įrodymais. Vien tam tikri įrangos komplektacijos, modelių ar buvimo vietos neatitikimai savaime nepaneigia šių objektų tapatumo. Tokie aplinkybių skirtumai turi būti vertinami visumoje su kitais byloje esančiais duomenimis. Be to, byloje nėra duomenų, kad atsakovė2 turėjo kitą įrangą, kurį buvo neįkeista atsakovei1 ir galėjo būti išnuomota ieškovei.

Atsiliepime į apeliacinį skundą ieškovė UAB „Rafimeta“ prašo atmesti atsakovės LUAB „Indigo LT“ apeliacinį skundą ir priteisti bylinėjimosi išlaidas. Atsiliepimas grindžiamas tokiais argumentais:

Teismas pagrįstai nuomos sutartį ir jos priedą Nr. 2 laikė pagrindu įgyti nuosavybės teisę į įrangą. Teismas pagrįstai nesiejo nuosavybės teisės į įrangą perėjimo su bendradarbiavimo sutarties vykdymu, nes šios sutartys yra savarankiški sandoriai. Nei nuomos sutartyje (bei jos priede Nr. 2), nei bendradarbiavimo sutartyje nėra

nuorodų apie jų tarpusavio priklausomybę, sąlygų išplėtimą ar neatsiejamą vykdymą – bendradarbiavimo sutartis reguliavo tik technines konsultacijas bei ūkinės veiklos organizavimą naudojant turimą įrangą. Šias aplinkybes bei tikrąją šalių valią posėdyje patvirtino liudytojais apklausti buvę darbuotojai, o atsakovė2 šių sutarčių sąlygų teisėtumo niekada neginčijo.

Atsakovės2 teiginiai, kad ieškovė nevisiškai atsiskaitė už įrangą, yra nepagrįsti. Atsakovė2 nepateikė savo buhalterinės apskaitos dokumentų ar kitų objektyvių įrodymų, patvirtinančių skolos egzistavimą. Ieškovė finansinių įsipareigojimų įvykdymą grindžia rašytiniais įrodymais: sąskaitų suvestinė ir byloje esantys mokėjimų dokumentai patvirtina, kad pagal nuomos sutartį ir jos priedą Nr. 2 atsakovei2 buvo sumokėta 114 950 Eur (96 460 Eur pervesta banko pavedimais, o kita dalis sudengta tarpusavio užskaitymo aktu). Visišką atsiskaitymą taip pat patvirtina susirašinėjimas su buvusiu atsakovės vadovu bei faktas, kad atsakovė daugiau kaip trejus metus nereiškė pretenzijų ir nesiėmė teisinių veiksmų dėl tariamo įsiskolinimo priteisimo, teisme neginčijo nei 2022 m. rugsėjo 13 d. tarpusavio užskaitymo akto, nei kitų ieškovės pateiktų mokėjimą įrodančių priedų.

Atsakovės2 atsisakymas įforminti nuosavybės teisės perdavimo aktą negali būti pagrindas atmesti ieškinį, nes nuosavybės teisę į įrangą ieškovė įgijo pasibaigus nuomos terminui (2022 m. rugpjūčio 1 d.) ir atlikusi paskutinį mokėjimą (2022 m. rugpjūčio 2 d.). Siekdama įgyti šį turtą nuosavybėn, ieškovė prie įprasto nuomos mokesčio kas mėnesį papildomai mokėjo po 1 210 Eur, iš viso už įrangos išpirkimą sumokėdama papildomai 45 980 Eur, o atsakovei2 piktybiškai vengiant atlikti formalų nuosavybės perleidimo veiksmą, ieškovė 2023 m. vasario 15 d. vienašališkai pasirašė perdavimo–priėmimo aktą, kurio atsakovė2 teisme neginčijo.

Atsiliepimuose į apeliacinius skundus atsakovė LTL Kredito unija prašo atmesti ieškovės UAB „Rafimeta“ apeliacinį skundą, o atsakovės LUAB „Indigo LT“ apeliacinį skundą patenkinti ir priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas. Atsiliepimai grindžiami tokiais argumentais:

Lingvistinis nuomos sutarties priedo Nr. 2 1 punkto aiškinimas suponuoja trijų kumuliatyvių sąlygų poreikį: visiško kainos sumokėjimo, visų sutartinių įsipareigojimų įvykdymo ir abiejų šalių pasirašyto perdavimo akto. Kadangi įrangos savininkė (atsakovė2) aiškios valios nepareiškė ir akto nepasirašė, ieškovės vienašališkai įformintas dokumentas negali būti teisėtu pagrindu nuosavybei įgyti. Atsakovė1 apie priedo Nr. 2 egzistavimą sužinojo tik teisme, o ieškovė negalėjo paaiškinti, kodėl ši esminė sąlyga buvo įtvirtinta priede, o ne nuomos sutartyje. Tai, atsakovės1 įsitikinimu, rodo siekį nuslėpti susitarimą nuo kreditorės. Atsakovės1 poziciją patvirtina ir teismo posėdžių metu apklaustų liudytojų parodymai: liudytojas N. Š. nurodė, kad po nuomos sutarties įvykdymo turėjo būti išrašyta galutinė sąskaita bei pabrėžė būtino turto perleidimo įforminimo svarbą, o liudytoja E. U. patvirtino, kad nuosavybė turėjo pereiti tik atskiru šalių suderintu aktu, įvykdžius visus finansinius įsipareigojimus, todėl ieškovė neįrodė teisiškai reikšmingų faktinių aplinkybių.

Ieškovė nepateikė pirminių dokumentų, kurie patvirtintų atsiskaitymo faktą. Vienašališkai pasirašytas aktas negalioja ir negali būti pagrindu sprendžiant dėl nuosavybės teisės į įrangą perėjimo ieškovei. Be to, įranga šiuo metu yra apskaityta atsakovės2, o ne ieškovės buhalterinėje apskaitoje. Akivaizdu, kad ieškovė suprato, jog nuosavybės teisės perėjimui reikia pasirašyto akto, kadangi siuntė jį pasirašyti atsakovei2, tačiau atsakovė2 šio akto nepasirašė.

Ieškovės ir atsakovės2 tarpusavio teisiniai santykiai negali būti vertinami izoliuotai, t. y. tiek nuomos sutarties vykdymas, tiek ir bendradarbiavimo sutarties vykdymas turi būti vertinami kartu, o ne atsietai.

Ieškovės ir atsakovės2 sudarytų sutarčių turinys patvirtina, kad nuosavybės teisė į įrangą negalėjo pereiti vien atlikus mokėjimus. Tam buvo būtina aiški savininkės valios išraiška, įforminama pasirašant perdavimo aktą. Kadangi ieškovė tinkamai neįvykdė prisiimtų sutartinių prievolių, atsakovė2 turėjo teisėtą pagrindą neperleisti nuosavybės; tai paneigia ieškovės pretenzijas į įrangą nuomos sutarties priedo Nr. 2 pagrindu. Be to, ieškovės pozicija yra nenuosekli, nes šioje byloje ieškovė teigia nuosavybės teisę įgijusi dar 2022 m. rugpjūčio 2 d.

(likus 20 dienų iki įrangos gaisro), tačiau kitoje Vilniaus miesto apylinkės teisme nagrinėjamoje civilinėje byloje Nr. e2-131-808/2026, kurioje atsakovė1 pareiškė ieškinį dėl draudimo išmokos priteisimo, tiek ieškovė, tiek atsakovė2 pripažino, kad įvykio metu (2022 m. rugpjūčio 22 d.) nuosavybės teisė ieškovei dar nebuvo perduota.

Ieškovės nuosavybės teisės pripažinimas į įrangą yra teisiškai neįmanomas, nes tai tiesiogiai prieštarautų įkeitimo sutarties ir daiktinės teisės nuostatoms. Pagal įkeitimo sutarties 5 punktą, įkaito davėjas (atsakovė2) neturėjo teisės be išankstinio rašytinio kreditoriaus sutikimo perleisti, išnuomoti ar kitaip apsunkinti įkeisto turto, o kreditorius buvo davęs leidimą tik šios įrangos nuomai, bet ne jos nuosavybės teisių perleidimui.

Hipoteka ir įkeitimas seka paskui perleidžiamą daiktą, jos kartu suteikia šalims teisę įkeitimo sandoryje susitarti dėl kitokių sąlygų. Nagrinėjamu atveju viešajame registre įregistruotoje įkeitimo sutartyje atsakovės pagrįstai nustatė papildomus ribojimus, pagal kuriuos bet kokiam įkeisto turto perleidimui ar nuomai buvo privalomas išankstinis rašytinis atsakovės1 sutikimas. Kadangi ši sutartinė sąlyga nebuvo įvykdyta, ieškovės nuosavybės teisės pripažinimas teismo sprendimu yra teisiškai neįmanomas, todėl teismas, atmesdamas šią ieškinio dalį, priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą.

Nuomos sutarties 3.5 papunktyje nėra nurodyta, kad įranga nėra įkeista. Ieškovė yra verslininkė, todėl, neatsižvelgusi į nuomos sutartyje įtvirtintą sąlygą dėl atsakovės1 informavimo, kuri turėjo sukelti ieškovei abejonių, elgėsi nerūpestingai ir neatidžiai bei prisiėmė riziką. Be to, ieškovė negalėjo paaiškinti, kodėl sąlyga dėl nuosavybės teisės perėjimo buvo įforminta atskiru priedu Nr. 2, o ne pagrindinėje nuomos sutartyje. Atsakovė1 buvo išdavusi leidimą nuomoti jai įkeistą įrangą, tačiau tai, kad nuomos sutartimi ieškovei buvo išnuomotas ir įrenginys „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650), kuris nėra nurodytas įkeitimo sutartyje nurodytame įrangos sąraše, nesudaro pagrindo teigti, jog įkeitimo sutartis neatitinka CK 4.210 straipsnio 1 dalies nuostatų. Byloje esantys įrodymai patvirtina, kad įkeista ir antstolio areštuota įranga yra ta pati, kuri buvo nuomos sutarties ir bendradarbiavimo sutarties dalykas. Be to, Vilniaus miesto apylinkės teismo nagrinėjamoje civilinėje byloje (dėl draudimo išmokos priteisimo) ieškovė nesilaikė versijos, kad atsakovei1 buvo įkeista kita įranga. Priešingai, kreipdamasi į draudimo bendrovę dėl žalos atlyginimo, ieškovė nurodė, kad sudegusi įranga yra ta pati, kuri buvo aprašyta minėtose sutartyse.

Atsiliepime į apeliacinius skundus trečiasis asmuo ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ prašo ieškovės apeliacinį skundą patenkinti ir panaikinti skundžiamą pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį bei ieškovės ieškinį patenkinti visiškai, atsakovės LUAB „Indigo LT“ apeliacinį skundą atmesti, taip pat priteisti bylinėjimosi išlaidas. Atsiliepimas grindžiamas tokiais argumentais:

Teismo sprendimo dalis, kuria ieškinys buvo atmestas, yra nepagrįsta, nes ieškovė tinkamai įvykdė išperkamosios nuomos sąlygas bei įgijo nuosavybės teisę į visą ginčo įrangą, todėl jos interesai turi būti ginami vadovaujantis sąžiningo įgijėjo apsaugos bei civilinės apyvartos stabilumo principais.

Ieškovė veikė sąžiningai ir objektyviai negalėjo žinoti apie turtui taikomus apribojimus, nes atsakovė2 nuomos sutartyje pateikė aiškias garantijas, kad įranga nėra įkeista ar suvaržyta. Hipotekos registre išviešintas tik bendro pobūdžio įkeitimo sutarties turinys, o konkretus įrangos sąrašas tretiesiems asmenims buvo neprieinamas. Be to, lyginant šiuos duomenis, įkeisto bei nuomojamo turto sudėtis iš esmės nesutampa (registre nėra transportavimo juostos „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650), o nuomos sutartyje – kitų įkeistų įrenginių), o tai patvirtina, kad atsakovių įkeitimo teisiniai santykiai negali paneigti visą kainą sumokėjusios sąžiningos ieškovės nuosavybės teisių.

Teismo sprendimo dalis, kuria ieškovei pripažinta nuosavybės teisė į įrangą „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650), yra teisėta bei pagrįsta, todėl atsakovės apeliacinis skundas atmestinas. Ieškovė yra įvykdžiusi visas esmines išperkamosios nuomos sąlygas, todėl formalus nuosavybės teisės perdavimo akto nepasirašymas nepaneigia nuosavybės perėjimo. Atsakovė vengė jį įforminti, o teismas pagrįstai nustatė, kad atskira

bendradarbiavimo sutartis neturi įtakos nuosavybės teisės santykiams pagal nuomos sutartį. Visišką ieškovės atsiskaitymą ir skolos nebuvimą patvirtina ne tik rašytiniai įrodymai bei šalių pasirašytas 2022 m. rugsėjo 13 d. tarpusavio atsiskaitymų užskaitymo aktas, bet ir atsakovės2 pasyvus elgesys, nes ji ilgą laiką nereiškė pretenzijų ar reikalavimų dėl skolos, taip patvirtindama tinkamą sutarties įvykdymą.

Motyvuojamoji dalis

Teisėjų kolegija konstatuoja:

Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, argumentai ir išvados

Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribos yra apeliacinio skundo faktinis ir teisinis pagrindai bei absoliučių teismo sprendimo negaliojimo pagrindų patikra (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 320 straipsnio 1 dalis). Teisėjų kolegija, nagrinėdama šią bylą apeliacine tvarka, ex officio (savo iniciatyva) nenustatė CPK 329 straipsnio 2 dalyje nurodytų absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų ir aplinkybių, dėl kurių turėtų būti peržengtos apeliaciniuose skunduose nustatytos ribos dėl to, kad to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundų ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai (CPK 320 straipsnio 2 dalis).

Dėl esminių faktinių aplinkybių

Iš byloje esančių duomenų nustatyta, kad 2015 m. liepos 28 d. atsakovės sudarė kredito sutartį su vėlesniais pakeitimais ir papildymais. Iš šios kredito sutarties kylančių įsipareigojimų tinkamas įvykdymas buvo užtikrintas nekenksmingų atliekų perdirbimo įrangos: metalo atliekų karpyklių – 2 vnt., apvalių gaminių išilginio prakirtimo įrenginio, nepavojingų atliekų smulkinimo ir atskyrimo įrangos komplekto įkeitimu. 2015 m. spalio 19 d. sutartinio įkeitimo sutartyje pateiktas įkeitimo objekto (įkeičiamo daikto) apibūdinimas: nepavojingų atliekų surinkimui skirta smulkinimo, karpymo įranga, iš viso penki vienetai, kurie nurodyti prie šios sutarties pridedamame 2015 m. spalio 2 d. įkeičiamos įrangos sąraše. Pagal pridėtą sąrašą atsakovei1 buvo įkeista: 1) smulkinimo ir rūšiavimo įranga „MG650-T-XL“ (1 vnt.); 2) smulkintuvas „MG turbo 800“ (1 vnt.); 3) nužievinimo įrenginys „Bronnenberg KAB-W Turbo“ (1 vnt.); 4) karpyklės „Fortex – 500 E“ (2 vnt.).

Įkeitimas Hipotekos registre buvo įregistruotas 2015 m. spalio 19 d. Vėliau, t. y. 2018 m. vasario 27 d., 2022 m. spalio 26 d. ir 2023 m. sausio 25 d., buvo atlikti sutartinio įkeitimo pakeitimai, apie kurių atlikimą informacija taip pat buvo išviešinta Hipotekos registre.

Įkeitimo sutarties bendrųjų sąlygų 5 punkte atsakovės susitarė, kad be kredito įstaigos raštiško sutikimo kredito gavėjas neturi teisės parduoti ar kitaip perleisti, išnuomoti, įkeisti, kitaip apriboti bei apsunkinti nuosavybės teisių į įkeičiamą kredito įstaigai turtą.

2019 m. gegužės 13 d. atsakovė2 pateikė atsakovei1 prašymą dėl leidimo išnuomoti jai priklausančią įrangą ieškovei. Šiame prašyme buvo nurodyta ši įranga: 1) „MG Turbo 800“; 2) „MG650-T-XL“; 3) „CONVEYOR BELT“. Prašyme nurodyta, kad UAB „Indigo LT“ ir UAB „Rafimeta“ nuomos sutartis yra vienas iš bendradarbiavimo pagrindų; gautos nuomos pajamos bus nukreipiamos į LTL Kredito unijoje esančią UAB „Indigo“ sąskaitą Nr. LT06 51500202 1000 6067.

2019 m. gegužės 15 d. atsakovė1 davė sutikimą iki 2022 m. rugpjūčio 1 d. ieškovei išnuomoti atsakovei2 nuosavybės teise priklausančius įrenginius: 1) smulkinimo ir rūšiavimo įrangą „MG650-T-XL“ (identifikacinis Nr. 10 000/140); 2) smulkintuvą „MG Turbo 800“ (identifikacinis Nr. 6000/0414), kurie įkeisti pagal įkeitimo sutartį (įkeitimo identifikavimo kodas – 2/02/2015/0059831). Sutikime nustatytos sąlygos: 1) sutikimas galioja tik tuo

atveju, jei įrangos nuomos sutartyje bus nurodyta UAB „Indigo“ sąskaita Nr. LT06 5 1 50 0202 1000 6087, į kurią kas mėnesį bus pervedamos visos pagal nuomos sutartį gaunamos pajamos; 2) įrenginių nuomos sutarties su UAB „Rafimeta“ kopiją UAB „Indigo LT“ turi pateikti LTL Kredito unijai.

Ieškovė ir atsakovė2 2019 m. gegužės 31 d. sudarė įrangos „Pre-shredder“ „MG Turbo 800“ (modelis TR622i) 1 vnt., „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650) 1 vnt. ir „Granulator“ „COMPACT“ (modelis MG 650T – XL) nuomos sutartį.

Nuomos sutarties 1.2, 3.1 papunkčiuose sutarties šalys susitarė, kad mėnesinis įrangos nuomos mokestis yra 1 500 Eur + PVM, iš viso 1 815 Eur; nuomos terminas – nuo 2019 m. birželio 1 d. iki 2022 m. rugpjūčio 1 d.

Nuomos sutarties 3.5 papunktyje nuomotojas (atsakovė LUAB „Indigo LT“) patvirtino ir garantavo, kad įranga yra neareštuota, ji yra niekam neparduota, neišnuomota ar kitaip neperleista, nėra jokių įrangos valdymo, naudojimosi ir (ar) disponavimo ja apribojimų.

Nuomos sutarties 4.2.4 papunktyje nuomotojas (atsakovė LUAB „Indigo LT“) įsipareigojo ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo sutarties pasirašymo dienos informuoti LTL Kredito uniją (atsakovę1) apie nuomos sutarties sudarymą.

Ieškovė ir atsakovė2 2019 m. gegužės 31 d. taip pat sudarė bendradarbiavimo sutartį Nr. RAF19-41, pagal kurią susitarė bendradarbiauti perdirbant laidus ir juos realizuojant (bendradarbiavimas apibrėžtas kaip šalių turtinių, intelektinių ir darbinių išteklių (įnašų) kooperavimas, įsipareigojimas naudojant kooperuotus išteklius bendrai veikti) ir sutartomis proporcijomis pasidalinti gautą pelną (bendradarbiavimo sutarties 1 punktas, šios sutarties 2019 m. birželio 3 d. sudaryto priedo Nr. 1 2 punktas).

Ieškovė ir atsakovė2 2019 m. birželio 5 d. pasirašė nuomos sutarties priedą Nr. 2, kurio 1 punkte susitarė, kad, pasibaigus nuomos terminui arba iki sutarties pabaigos, jeigu nuomininkas sumoka visą sutartyje numatytą kainą, bei abiem šalims tinkamai įvykdžius visus sutartinius įsipareigojimus, nuomininkas įgyja nuosavybės teisę į visą įrangą, kuri bus perduota nuomininko nuosavybėn perdavimo aktu. Priedo Nr. 2 2 punkte šalys susitarė, kad įrangos vertė sutarties pasirašymo momentu yra 90 000 Eur. Kas mėnesį mokamas įrangos nuomos mokestis (1 815 Eur su PVM) traktuojamas kaip suma, kuri padengs išsinuomotos įrangos tikrąją vertę (priedo Nr. 2 3 punktas). Taip pat šalys susitarė dėl papildomo 1 210 Eur mokėjimo kas mėnesį už įrangą, kuris bus traktuojamas kaip suma, kuri padengs išsinuomotos įrangos tikrąją vertę (priedo Nr. 2 4 punktas).

2021 m. rugsėjo 23 d. ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ ir atsakovės2 sudaryta įmonių turto draudimo sutartimi buvo apdrausta įranga (smulkinimo ir rūšiavimo įranga „MG650 T-XL“); įmonių turto draudimo liudijime naudos gavėja nurodyta LTL Kredito unija.

2022 m. rugpjūčio 25 d. ieškovės nuomojamose patalpose kilo gaisras, kurio metu įranga buvo apgadinta.

Ieškovė 2022 m. gruodžio 23 d. parengė atsakovei 2 pranešimą dėl įrangos perdavimo, kuriame nurodė, kad UAB „Rafimeta“ yra visiškai atsiskaičiusi su UAB „Indigo Lt“ pagal 2019 m. gegužės 31 d. įrangos nuomos sutartį Nr. RAF19-40, prašė pasirašyti siunčiamą įrangos nuosavybės perdavimo–priėmimo aktą.

Į bylą taip pat pateiktas 2023 m. vasario 20 d. ieškovės vadovo elektroninis laiškas atsakovės2 vadovui, kuriame nurodoma, kad pakartotinai siunčiamas raštas dėl įrangos perdavimo. 2023 m. vasario 15 d. ieškovės vadovo pasirašytame Įrangos nuosavybės perdavimo–priėmimo akte nurodyta, kad ieškovė visiškai atsiskaitė su atsakove2 pagal 2019 m. gegužės 31 d. įrangos nuomos sutartį Nr. RAF19-40 ir sumokėjusi visą nuomos sutartyje numatytą kainą, todėl, atsakovei2 nepasirašius šio akto iki 2023 m. vasario 20 d., ieškovė jį pasirašys vienašališkai. Atsakovė2 perdavimo–priėmimo akto nepasirašė.

Vykdant išieškojimą iš atsakovės2 atsakovei1 pagal notaro vykdomąjį įrašą dėl priverstinio skolos išieškojimo

pagal hipotekos (įkeitimo) kreditoriaus prašymą (vykdomoji byla Nr. 0022/23/01518; vykdomojo dokumento išdavimo data – 2023 m. rugsėjo 12 d.) įranga (smulkinimo ir rūšiavimo įrenginys „COMPACT MG650 T-XL“ ir smulkintuvas „MG Turbo 80“ (modelis TR622i)) buvo areštuota.

Kauno apygardos teismo 2025 m. kovo 5 d. nutartimi UAB „Indigo LT“ iškelta bankroto byla, nemokumo administratore paskirta mažoji bendrija (toliau – MB) „Nemokumas“. Nutartis įsiteisėjo 2025 m. kovo 14 d. (civilinės bylos Nr. eB2-297-587/2026, Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) duomenys (CPK 179 straipsnio 3 dalis)).

Nustatyta, kad Vilniaus miesto apylinkės teisme yra nagrinėjama civilinė byla Nr. e2-131-808/2026 pagal ieškovės LTL Kredito unija ieškinį atsakovei ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ dėl draudimo išmokos priteisimo, tretieji asmenys LUAB „Indigo LT“, UAB „Rafimeta“, UAB „Žalvaris“.

Ieškovė kreipėsi į teismą su ieškiniu, kuriuo prašė pripažinti ieškovės nuosavybės teisę į įrangą, pripažinti įkeitimo sutartį su jos pakeitimais negaliojančia, o netenkinus šio reikalavimo, pripažinti, kad įrangos įkeitimas atsakovės1 naudai pasibaigė 2022 m. rugpjūčio 2 d., ieškovei kaip sąžiningai įgijėjai įgijus nuosavybės teisę į įrangą. Pirmosios instancijos teismas ieškovės ieškinį patenkino iš dalies. Tiek ieškovė, tiek atsakovė2 pateikė apeliacinius skundus.

Dėl ieškovės UAB „Rafimeta“ apeliacinio skundo argumentų

Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad dalis ieškovei išnuomotos įrangos (smulkintuvas „MG Turbo 800“ (modelis TR622i) ir granuliatorius „COMPACT“ (modelis MG 650T – XL)) buvo įkeista atsakovei LTL Kredito unijai pagal 2015 m. spalio 19 d. įkeitimo sutartį ir įkeitimo sutartis draudė ją perleisti be įkaito gavėjos sutikimo, konstatavo, jog nuosavybės teisė į šią įkeistą įrangą negali būti pripažinta ieškovei. Ieškovė apeliaciniame skunde teigia, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsakovių sudarytą įkeitimo sutartį laikė turinčia įtakos ieškovės teisėms ir pareigoms. Ieškovės nuomone, teismas turėjo įvertinti, ar sudarydama įrangos nuomos sutartį, ieškovė veikė kaip sąžininga įgijėja. Teisėjų kolegija, išnagrinėjusi byloje esančią medžiagą, neturi pagrindo sutikti su ieškovės apeliacinio skundo argumentais ir nusprendžia, kad nuosavybės teisės į įkeistą įrangą pripažinimas ieškovei prieštarautų įkeitimo sutarties nuostatoms.

Ieškovė argumentus, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai įkeitimo sutartį laikė turinčia įtakos ieškovės teisėms ir pareigoms, be kita ko, grindė CK 4.96 straipsnio nuostatomis. Šiame straipsnyje reglamentuotos daikto išreikalavimo iš sąžiningo įgijėjo taisyklės.

CK 4.96 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu kilnojamasis daiktas atlygintinai įgytas iš asmens, kuris neturėjo teisės jo perleisti nuosavybėn, ir įgijėjas to nežinojo ir neturėjo žinoti (sąžiningas įgijėjas), tai savininkas turi teisę išreikalauti šį daiktą iš įgijėjo tik tuo atveju, kai daiktas yra savininko ar asmens, kuriam savininkas buvo perdavęs jį valdyti, pamestas, arba iš kurio nors iš jų pagrobtas, arba kitaip be jų valios nustojo būti jų valdomas.

Nagrinėjamu atveju ieškovė prašo pripažinti nuosavybės teisę į įrangą, t. y. byloje kilęs ginčas ne dėl įgyto daikto išreikalavimo, todėl, teisėjų kolegijos vertinimu, CK 4.96 straipsnio nuostatos netaikytinos.

Ieškovės teiginiai, kad įkeitimo sutartis neturi įtakos jos teisėms ir pareigoms, nepagrįsti ir dėl to, jog tokios išvados padarytos neatsižvelgiant į bylos šalis siejusių teisinių santykių atsiradimo laiką bei jų reglamentavimą. Pirmosios instancijos teismas ieškovės ir atsakovės2 susitarimą priede Nr. 2 laikė išperkamosios nuomos sutartimi. Teisėjų kolegija pritaria tokiai minėtų šalių teisinių santykių kvalifikacijai, šalys tokios išvados taip pat neginčija.

Pagal CK 6.503 straipsnio 1 dalį, įstatymai arba nuomos sutartis gali numatyti, kad išnuomotas daiktas pereina nuomininkui nuosavybės teise pasibaigus nuomos sutarties terminui arba iki šio pabaigos, jeigu nuomininkas

sumoka visą sutartyje numatytą kainą (išperkamoji nuoma). Jeigu sutartyje daikto išpirkimo sąlyga nenumatyta, ji gali būti nustatyta šalių papildomu susitarimu, kuriame šalys gali nurodyti, kad anksčiau sumokėtas nuomos mokestis įskaitomas į daikto kainą (CK 6.503 straipsnio 2 dalis).

Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad išperkamosios nuomos sutarties tikslas – sumokėjus visas sutartyje nurodytas įmokas įgyti nuosavybės teisę į sutarties dalyku esantį daiktą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. vasario 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-59-248/2019, 13 punktas).

Ieškovė apeliaciniame skunde teigia, kad aplinkybė, jog atsakovė2 galimai pažeidė su atsakove1 sudarytą kredito ir (ar) įkeitimo sutartį, negali pažeisti ieškovės teisių ir teisėtų interesų bei teisėtų lūkesčių. Pabrėžia, kad sutarties uždarumo principas reiškia, jog sutartis sukuria teises ir pareigas ją sudariusiems asmenims, išskyrus įstatyme įtvirtintas išimtis.

Pažymėtina, kad pagal CK 4.198 straipsnio 1 dalį įkeitimas – tai yra daiktinė teisė į svetimą kilnojamąjį turtą ir turtines teises, kuria užtikrinamas esamo ar būsimo turtinio įsipareigojimo įvykdymas. CK 4.209 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad kai įkeitimo objektas perduodamas trečiajam asmeniui arba paliekamas įkaito davėjui, įkeitimo sandorį ir įkeitimo objekto savininko vienašalį pareiškimą įkeisti daiktus ar turtines teises tvirtina notaras, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nustatytą išimtį, ir jie registruojami viešame registre. Įkeitimas tarp šalių įsigalioja nuo įkeitimo sandorio sudarymo momento, jeigu įkeitimo sandoryje nenustatyta kitaip (CK 4.213 straipsnio 1 dalis). Pagal CK 4.213 straipsnio 2 dalies nuostatas, kai įkeitimo objektas perduodamas trečiajam asmeniui arba paliekamas įkaito davėjui, prieš sąžiningus trečiuosius asmenis įkeitimas gali būti panaudotas tik tuo atveju, kai įkeitimo teisė įregistruota viešame registre šio registro nuostatų nustatyta tvarka.

Nagrinėjamu atveju byloje esantys duomenys patvirtina, kad įrangos (kurios teismas nepripažino ieškovės nuosavybe) įkeitimo faktas iki įrangos nuomos sutarties sudarymo buvo įregistruotas hipotekos registre (nutarties 20 punktas). Taigi, nepaisant ieškovės nurodytos aplinkybės, kad atsakovė2 jai neatskleidė fakto, jog įranga yra įkeista LTL Kredito unijai, ieškovės argumentas, kad 2015 m. spalio 19 d. sudaryta įkeitimo sutartis neturi įtakos jos teisėms ir pareigoms, kitaip tariant, jog įkeitimo sutartis negalėjo būti panaudota prieš ieškovę, atsižvelgiant į CK 4.213 straipsnio 2 dalies nuostatas, atmetamas kaip nepagrįstas.

Lietuvos Respublikoje galiojantis įkeitimo (hipotekos) institutas yra grindžiamas viešumo, patikimumo ir kreditoriaus teisių apsaugos principais. Ieškovė, veikdama kaip profesionalus verslo subjektas, turėjo galimybę ir, elgdamasi apdairiai, turėjo pasidomėti siekiamo įgyti (išsinuomoti) turto teisiniu statusu bei suvaržymais. Teisėjų kolegija pritaria pirmosios instancijos teismo vertinimui, kad nuomos sutarties 4.2.4 papunkčio sąlyga, numatanti nuomotojo (atsakovės2) pareigą informuoti LTL Kredito uniją apie šios sutarties sudarymą, turėjo sukelti ieškovei pagrįstų abejonių dėl atsakovės2 teisės nevaržomai disponuoti įranga. Ieškovė nurodo, kad, nesant informacijos apie atsakovės2 finansinę padėtį, įrangos įsigijimo aplinkybes ar kitos objektyvios informacijos, iš kurios ieškovė galėjo pagrįstai suprasti, jog atsakovės2 teisė naudoti, valdyti ir disponuoti įranga yra apribota, 4.2.4 papunktyje esantis atsakovės2 įsipareigojimas nelaikytinas priežastimi, dėl kurios ieškovė neturėjo pagrindo pasikliauti atsakovės2 patvirtinimais apie įrangą (3.5 papunktyje) ir raštu jai pateiktą informaciją privalėjo papildomai tikrinti. Tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, būtent tai, kad apeliantė teigia nežinojusi informacijos apie atsakovės2 finansinę padėtį ir įrangos įsigijimo aplinkybių, nuomos sutartyje esantis įrašas apie jos įsipareigojimą (informuoti) kredito įstaigai, kuri nėra nuomos sutarties šalis, rodo nepakankamą rūpestingumą, nesiaiškinant dėl poreikio būtent šioje sutartyje nurodyti tokį įsipareigojimą ir dėl to, ar nėra prieštaravimų tarp nuomos sutarties 4.2.4 bei 3.5 papunkčių.

Ieškovė apeliaciniame skunde atkreipia dėmesį, kad analogiški atidumo ir rūpestingumo reikalavimai atsakovių elgesiui nebuvo keliami ir atsakovės1 nerūpestingo elgesio pasekmės šioje situacijoje nebuvo vertinamos. Pažymi, kad atsakovė1, gavusi pasirašytą nuomos sutartį, kurioje buvo nurodyta tikrovės neatitinkanti

informacija apie įrangai taikomus apribojimus, kita atsakovės2 banko sąskaita, nei nurodyta išduotame leidime išnuomoti įrangą, apie tai neinformavo ieškovės. Apeliantės nuomone, tai turėjo būti pagrindu laikyti, kad ne ieškovė, o būtent atsakovė1 prisiėmė riziką dėl savo elgesio, nukrypstančio nuo rūpestingo ir apdairaus asmens standarto. Teisėjų kolegija atmeta šiuos argumentus kaip nepagrįstus.

Visų pirma, nepranešimas apie atsakovės2 patvirtinimų nuomos sutartyje neatitikimus, nepanaikina įkeitimo registracijos viešajame registre pasekmių. Be to, byloje nėra objektyvių duomenų ar įrodymų, kad atsakovė LTL Kredito unija žinojo apie ieškovės ir atsakovės2 sudarytus susitarimus dėl šios įrangos išpirkimo. Iš atsakovės1 į bylą pateiktos jai atsiųstos nuomos sutarties kopijos matyti, kad prie 2019 m. gegužės 31 d. įrangos nuomos sutarties Nr. RAF19-40 buvo pridėtas tik priedas Nr. 1 (įrangos perdavimo–priėmimo aktas) (2026 m. liepos 2 d. atsakovės1 prašymo dėl papildomų dokumentų Nr. DOK-15789 priedas Nr. 1). Kita vertus, aplinkybės, kokią konkrečiai nuomos sutartyje esančią informaciją tikrino atsakovė1, nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas. Vėlesni ieškovės susitarimai su atsakove2 negali paneigti ar apriboti anksčiau atsiradusios ir išviešintos LTL Kredito unijos daiktinės teisės (įkeitimo).

Ieškovė taip pat tvirtina, kad teismas, spręsdamas apie apeliantės galimybę sužinoti apie įrangos įkeitimo faktą, neįvertino, jog Hipotekos registre esanti informacija, susijusi su įkeitimo sutartimi, buvo pateikta taip, kad nebuvo galima identifikuoti, jog pagal įkeitimo sutartį yra įkeista būtent įranga. Su tokiais apeliacinio skundo argumentais sutikti nėra pagrindo.

Pažymėtina, kad ieškovė nepateikė įrodymų, jog prieš sudarydama nuomos sutartį ar po jos pasirašymo būtų patikrinusi Hipotekos registrą ir bandžiusi išsiaiškinti, ar įranga nėra įkeista, ar atsakovė2 nėra skolininkė ir kt. Dėl šios priežasties apeliantės argumentai dėl galimybės identifikuoti įrangą pagal buvusią informaciją viešame registre iš esmės neturi reikšmės nagrinėjamo ginčo kontekste. Tik tuo atveju, jeigu ieškovė, patikrinusi duomenis Hipotekos registre, faktiškai nebūtų galėjusi susieti įkeistos įrangos su nuomojama įranga, būtų reikšmingos konkrečios priežastys, atliekamas ieškovės veiksmų pakankamumo, atidumo bei rūpestingumo vertinimas (t. y., kokių veiksmų imtasi nustatyti konkrečią atsakovės2 įkeistą įrangą, jeigu dėl kilo abejonių ir pan.).

Ieškovė, teigdama, kad įrangos įkeitimas nebuvo tinkamai registruotas viešajame registre, vadovaujasi CK 4.213 straipsnio 2 dalies (šios normos turinys atskleistas nutarties 47 punkte) bei CK 4.210 straipsnio 1 dalies (kurioje įtvirtinta, kad įkeitimo sandoryje turi būti nurodyta: sandorio sudarymo vieta ir data, įkaito davėjas, skolininkas, kreditorius, asmuo, kuriam perduotas įkeitimo objektas, jų gyvenamoji vieta (buveinė), įkeitimo objekto aprašymas, įkeitimu užtikrinta prievolė (prievolės) ir jos (jų) konkretus ar maksimalus dydis, įvykdymo terminas) nuostatomis. Ieškovė nurodo, kad Hipotekos registre nebuvo išviešintas įkeitimo sutarties priedas (įrangos sąrašas), įkeitimo ir nuomos sutartyje skiriasi objektų skaičius, nesutampa įrangos sudėtis.

Pažymėta, kad apeliantė neatskleidžia konkrečių registro nuostatų reikalavimų pažeidimo. Įkeitimo sutartyje įkeitimo objektu įvardyta nepavojingų atliekų surinkimui skirta smulkinimo, karpymo įranga (iš viso 5 vnt.), kuri nurodyta prie sutarties pridedamame 2015 m. spalio 2 d. įkeičiamos įrangos sąraše. Tiek iš šios formuluotės, tiek iš notaro patvirtinimo dėl sutartį sudarančių lapų skaičiaus, yra aišku, kad įkeičiamos įrangos sąrašas yra įkeitimo sutarties dalis. Taigi, nėra pagrindo padaryti išvados, kad įkeitimo sandoryje nenurodytas įkeitimo objekto aprašymas ir dėl to buvo pažeisti CK 4.210 straipsnio 1 dalies reikalavimai. Įkeitimo sutartyje pateikta pakankamai informacijos, kad suinteresuoti asmenys galėtų suprasti tiek faktą, jog atsakovės2 turtas yra įkeistas, tiek ir tai, kad detali įkeisto turto informacija yra pateikta įkeitimo sutarties priede. Įkeitimo sandoryje nurodytų esminių požymių visuma (įrangos rūšis, paskirtis, bendrieji techniniai duomenys, įkeisto turto savininkas) leido suprasti ir identifikuoti, koks turtas yra suvaržytas kredito unijos naudai. Be to, įkeitimo sutartis buvo patvirtinta notarine tvarka ir įkeitimas išviešintas viešame registre. Teisėjų kolegijos vertinimu, nustatytos aplinkybės

nesudaro pagrindo įkeitimą pripažinti negaliojančiu.

Apeliacinio skundo argumentai, susiję su abejonėmis dėl įkeistos įrangos tapatumo ieškovės išsinuomotai įrangai (ieškovės teigimu, pirmosios instancijos teismo nurodomi dokumentai nepatvirtina, kad, būtent ieškovės nuomojama įranga yra įkeista atsakovei1), taip pat atmetami kaip nepagrįsti.

Byloje nustatyta, kad atsakovei1 buvo įkeisti 5 įrenginiai, o ieškovei išnuomoti – 3. Atsakovė1 pripažįsta, kad ieškovei išnuomotas įrenginys „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650) jai nebuvo įkeistas. Teisėjų kolegija, išanalizavusi kitų dviejų ieškovei išnuomotų įrenginių aprašymus, nustatė, kad esminiai rūšiavimo bei smulkinimo įrangos elementai sutampa: 1) įkeitimo sutartyje smulkinimo ir rūšiavimo įranga „MG650T – XL“ (1 vnt.) nuomos sutartyje įvardyta – „Granulator: COMPACT (Model MG 650T – XL)“; 2) įkeitimo sutartyje smulkintuvas „MG Turbo 800“ (1 vnt.) (techninėje specifikacijoje – rūšis „TR622i) nuomos sutartyje įvardytas – „Pre-shredder: MG Turbo 800 (Model TR622i) (1 vnt.)“. Neesminiai patikslinimai (juolab kad ieškovė nenurodo kitų įkeičiamos įrangos sąraše išvardintų parametrų neatitikimų), skirtinga įkeitimo sutartyje nurodyta bei faktinė įrangos buvimo vieta (įvertinus tai, kad įranga išnuomota po įkeitimo sutarties sudarymo, taip pat įvertinus duomenis apie atsakovės2 kreipimąsi į atsakovę1 dėl sutikimo išnuomoti ieškovei įrangą), nepaneigia daiktų tapatumo. Byloje esančių įrodymų visuma nesudaro pagrindo padaryti išvados, kad išnuomota ne atsakovei1 įkeista įranga (granuliatorius „MG650T – XL“ bei smulkintuvas „MG Turbo 800“). Teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo aptariamos įrangos tapatumą, todėl ieškovės reikalavimai dėl nuosavybės teisės įgijimo į granuliatorių bei smulkintuvą negali būti vertinami izoliuotai nuo pirmiau teisėtai įregistruoto ir išviešinto šio turto įkeitimo.

Įkeitimas pasibaigia pasibaigus įkeitimu užtikrintai prievolei (tinkamai įvykdžius pagrindinį įsipareigojimą kredito unijai) arba kitais įstatyme nustatytais pagrindais (CK 4.224 straipsnis). Taigi, ieškovės atsiskaitymo su atsakove2 faktas (ieškovė teigia, kad 2022 m. rugpjūčio 2 d. ji visiškai atsiskaitė pagal nuomos sutartį) savaime negalėtų nulemti atsakovės1 naudai įregistruoto įkeitimo pabaigos. Byloje nėra duomenų, patvirtinančių atsakovės2 atsiskaitymą su atsakove1, priešingai, atsakovė1 pateikė įrodymus, kad antstolis vykdomojoje byloje Nr. 0022/23/01518, pradėtoje pagal 2023 m. rugsėjo 12 d. notaro vykdomąjį įrašą dėl priverstinio skolos išieškojimo pagal hipotekos (įkeitimo) kreditoriaus prašymą, areštavo įrangą „COMPACT“ MG650 T-XL“ ir „MG Turbo 80“ (modelis TR622i)).

Atsižvelgiant į nurodytus argumentus, nėra pagrindo patenkinti ieškovės reikalavimų pripažinti įrangos įkeitimą LTL Kredito unijai pagal atsakovių 2015 m. spalio 19 d. sudarytą įkeitimo sutartį negaliojančiu, taip pat pripažinti, kad įrangos įkeitimas pasibaigė 2022 m. rugpjūčio 2 d., nes nenustatyti įstatyme įtvirtinti pagrindai, su kuriais teisės normos sieja įkeitimo pabaigą ar jo negaliojimą.

Minėta, kad pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad įkeitimo sutartis draudė įrangą perleisti be įkaito gavėjo sutikimo, ieškinio reikalavimus dėl šios įrangos atmetė CK 4.170 straipsnio 6 dalyje įtvirtintu pagrindu. Apeliantės teigimu, CK 4.170 straipsnio 6 dalis šiuo atveju netaikytina, nes paminėtos normos reguliuoja hipotekos, bet ne ginčui aktualius – įkeitimo – teisinius santykius.

Pagal CK 4.170 straipsnio, esančio CK XI skyriuje „Hipoteka“ (hipotekos sąvoka ir subjektai), 6 dalį, jeigu hipotekos sandoryje nenustatyta kitaip, įkeistas daiktas gali būti perleidžiamas kito asmens nuosavybėn. Perleidžiant įkeistą daiktą kito asmens nuosavybėn, hipoteka seka paskui daiktą, jeigu šiame kodekse nenustatyta kitaip.

CK yra numatytos ir įkeistojo daikto perleidimo pasekmės. Pagal CK 4.207 straipsnio 1 dalį, įkeistojo daikto nuosavybės teisei perėjus iš įkaito davėjo kitam asmeniui, įkeitimas lieka galioti, kai įkeitimo objektas buvo perduotas įkaito turėtojui arba kai įkeitimo sandoris buvo įregistruotas viešame registre, jeigu įstatymuose ar įkeitimo sandoryje nenustatyta kitaip. Taigi, nors šios teisės normos, reguliuojančios panašius teisinius santykius, konstrukcija nėra analogiška, tai savaime nereiškia kitokio įkeitimo sutarties sąlygų įtakos vertinimo.

Susitarimas dėl išperkamosios nuomos savaime negarantuoja nuosavybės perėjimo, – tai priklauso tiek nuo sutartyje nustatytų sąlygų įvykdymo, tiek nuo sutarties vykdymo pabaigoje susiklosčiusių aplinkybių. Viena iš tokių – teisinių arba faktinių galimybių perduoti daikto nuosavybės teisę nebuvimas. Šiuo atveju į ieškovės nurodomą įrangą nuosavybės teisė nebuvo perduota, todėl svarbu nustatyti ir įvertinti, ar atsakovė2 pagrįstai atsisakė įvykdyti vieną iš priede Nr. 2 nustatytų sąlygų – pasirašyti nuosavybės perdavimo aktą. Kadangi įkeitimo sutartyje, kurios pagrindu įkeitimas įregistruotas viešajame registre, atsakovės susitarė, kad įkeisto turto perleidimui privalomas rašytinis atsakovės1 sutikimas, tačiau toks sutikimas nebuvo gautas, atsakovė1 prieštarauja nuosavybės teisės perleidimui, todėl atsakovė2 negalėjo pasirašyti nuosavybės perdavimo ieškovei akto. Atsižvelgiant į tai, kad šios teisiškai reikšmingos aplinkybės (kliūtys) nėra išnykusios, ieškovės reikalavimas pripažinti jai nuosavybę į atsakovei1 įkeistą įrangą laikytinas nepagrįstu.

Apibendrinusi išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad ieškovės apeliacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo pakeisti ar panaikinti jos apskųsto teismo sprendimo dalies, todėl ši pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis paliekama nepakeista.

Dėl atsakovės LUAB „Indigo LT“ apeliacinio skundo argumentų

Atsakovė LUAB „Indigo LT“ nesutinka su pirmosios instancijos teismo sprendimo dalimi, kuria patenkintas ieškovės ieškinys, t. y. pripažinta, kad ieškovė pagal nuomos sutartį ir jos priedą Nr. 2 įgijo nuosavybės teisę į įrangą „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650). Atsakovė apeliaciniame skunde pabrėžia, kad, vadovaujantis priedo Nr. 2 1 punktu, nuosavybės teisės į įrangą perėjimą šalys susiejo su trijų sąlygų visumos įvykdymu: 1) nuomininkė privalėjo sumokėti visą nuomos sutartyje numatytą kainą; 2) abi šalys turėjo būti tinkamai įvykdžiusios visus sutartinius įsipareigojimus; 3) turėjo būti pasirašytas įrangos nuosavybės teisės perdavimo aktas. Pasak atsakovės, ieškovė neįvykdė nė vienos šalių pasirašytame priede Nr. 2 įtvirtintos sąlygos, su kuria buvo siejamas nuosavybės teisės į įrangą perėjimas ieškovei. Teisėjų kolegija, išanalizavusi byloje esančius įrodymus bei nustatytas aplinkybes, neturi pagrindo sutikti su atsakovės LUAB „Indigo LT“ apeliacinio skundo argumentais.

Teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovė2 nepagrįstai teigia, kad ieškovė neįrodė pagal nuomos sutartį sumokėjusi visų privalomų mokėjimų. LUAB „Indigo LT“ nuo 2019 m. birželio 1 d. iki 2022 m. liepos 29 d. (nuomos sutarties vykdymo metu) išrašė ir pateikė ieškovei sąskaitas faktūras, kurių bendra suma – 114 950 Eur (su PVM) (pagal sąskaitų suvestinę, mokėtina suma be PVM – 95 000 Eur; PVM – 19 950 Eur). Ieškovė į bylą pateikė mokėjimo dokumentus, patvirtinančius jos atliktus mokėjimus atsakovei LUAB „Indigo LT“, 2022 m. rugsėjo 13 d. tarpusavio atsiskaitymų užskaitymo aktą, kuris nėra pasirašytas, taip pat 2022 m. rugsėjo 14 d. elektroninį laišką atsakovės LUAB „Indigo LT“ komercijos direktoriui R. R. su buhalterine ataskaita apie nuomotos laidų granuliavimo įrangos pelningumą per sutartinį laikotarpį. Pagal šiame dokumente pateiktą informaciją, 2022 m. rugsėjo 14 d. atsakovė LUAB „Indigo LT“ buvo skolinga ieškovei 8 666,15 Eur. Ataskaitoje, be kita ko nurodyta atsakovės2 (tekste R.) skola pagal buhalterijos skolų suderinimą (sumokėti avansai ir kt.) – 21 520,40 Eur (ši suma sutampa su minėtame 2022 m. rugsėjo 13 d. užskaitymo akte nurodyta atsakovės2 skola ieškovei po įskaitymo); ieškovės skola atsakovei2 (tekste – R.) už laidų pelną – 12 854,25 Eur.

Byloje nėra duomenų, kad atsakovė2 būtų išreiškusi prieštaravimus dėl ieškovės apskaičiuotos atsakovės2 skolos pagal paminėtą skolų suderinimą. Kita vertus, byloje esantys įrodymai leidžia padaryti pagrįstą išvadą, kad atsakovė2 akcentavo skolą ne už įrangos nuomą, o pagal bendradarbiavimo sutartį. Advokatė I. L., atstovaudama atsakovės2 interesus, 2023 m. kovo 21 d. atsakyme draudimo bendrovei nurodė, kad UAB „Rafimeta“ nėra apskaičiavusi ar išmokėjusi atsakovei2 jai priklausančios pelno dalies, taip pažeisdama šalių pasirašytas įrangos nuomos sutartį ir bendradarbiavimo sutartį, o vien tai, jog UAB „Rafimeta“ tariamai sumokėjo įrangos kainą, nesuteikia jai nuosavybės teisės. 2023 m. spalio 25 d. atsiliepime, pateiktame civilinėje byloje

dėl draudimo išmokos priteisimo (civilinės bylos Nr. e2-19316-808/2023), atsakovė2 iš esmės pakartojo savo poziciją, teiginį, kad UAB „Rafimeta“ nėra įvykdžiusi savo sutartinių įsipareigojimų pagal sutartis, todėl įranga jos nuosavybėn nėra perėjusi, grindė tuo, jog sutartys yra neatskiriama viena kitos dalis, todėl šalių teisės ir pareigos turi būti aiškinamos neatskiriamai. Ieškovė minėtoje byloje pateiktame atsiliepime laikėsi pozicijos, kad ji visus mokėjimus už įrangą atliko 2022 metais. Duomenų apie ieškovės skolos fiksavimą atsakovės2 finansinės apskaitos dokumentuose taip pat nepateikta.

Įrodymų vertinimas pagal CPK 185 straipsnį reiškia, jog bet kokios ginčui išspręsti reikšmingos informacijos įrodomąją vertę nustato teismas pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. balandžio 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-156/2009). Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadas apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-155/2010; 2017 m. gegužės 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-229-916/2017, 23 punktas; 2021 m. rugpjūčio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-219-701/2021, 80 punktas). Teismas šalies įrodinėjamas tarp šalių susiklosčiusias ir į bylos įrodinėjimo dalyką patenkančias faktines aplinkybes gali konstatuoti tik pasiekęs tam tikrą įsitikinimo laipsnį. Lietuvos civiliniame procese yra taikomas pagrįsto įsitikinimo standartas, kuris reikalauja, kad teisėjas būtų pagrįstai ir asmeniškai įsitikinęs dėl bylos faktinių aplinkybių. Pagrįstas įsitikinimas formuoja teisėjo vidinį tikrumą dėl bylos faktų. Šis standartas nereikalauja pašalinti visas abejones dėl bylos faktinių aplinkybių – teisėjas privalo turėti tokio laipsnio tikrumą, kuris tik pašalina esmines abejones, abejonių visiškai nepanaikindamas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. vasario 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-9-1075/2024, 28 punktas; 2026 m. vasario 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-5-403/2026, 35 punktas; 2026 m. birželio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-106-933/2026, 71 punktas).

Nagrinėjamu atveju pirmiau aptartų įrodymų visuma bei nustatytos aplinkybės nesudaro pagrindo laikyti pagrįstais atsakovės2 apeliacinio skundo argumentus, kad ieškovė nėra sumokėjusi visos sutartyje numatytos kainos už nuomotą (išperkamą) įrangą, todėl jie atmetami.

Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad nuosavybės teisės į įrangą įgijimo sąlygos turi būti vertinamos tik pagal nuomos sutartį ir jos priedą Nr. 2, todėl aplinkybės, susijusios su ieškovės įsipareigojimų vykdymu pagal šalių sudarytą bendradarbiavimo sutartį, neturi teisinės reikšmės sprendžiant klausimą dėl nuosavybės teisės į ginčo įrangą perėjimo. Atsakovė LUAB „Indigo LT“, nesutikdama su tokia teismo išvada, apeliaciniame skunde tvirtina, kad šios dvi sutartys yra neatsiejamos ir turi būti aiškinamos sistemiškai bei kompleksiškai, kaip tarpusavyje susijusių teisių ir pareigų visuma. Apeliantės teigimu, priedo Nr. 2 pirmame punkte nustatyta sąlyga, kad nuosavybės teisė į įrangą pereina tik tuomet, kai abi šalys yra tinkamai įvykdžiusios visus sutartinius įsipareigojimus, apima ne tik įsipareigojimus pagal nuomos sutartį siaurąja prasme, bet ir įsipareigojimus, kylančius iš su ja neatsiejamai susijusios bendradarbiavimo sutarties. Su tokiais apeliacinio skundo argumentais teisėjų kolegija neturi pagrindo sutikti.

Sutarčių aiškinimo taisyklės įtvirtintos CK 6.193–6.195 straipsniuose ir suformuluotos kasacinio teismo praktikoje. Kilus ginčui dėl sutarties turinio, sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties šalių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, į šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas reikšmingas aplinkybes (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-446-695/2017, 25 punktas). Kartu sutarties sąlygos turi būti aiškinamos taip, kad aiškinimo rezultatas nereikštų nesąžiningumo vienos iš šalių atžvilgiu, būtina vadovautis ir CK 1.5 straipsnyje įtvirtintais bendraisiais teisės principais. Taikant įstatymo įtvirtintas ir teismų praktikoje pripažintas sutarčių aiškinimo taisykles, turi būti kiek įmanoma tiksliau išsiaiškinta

šalių valia, išreikšta joms sudarant sutartis ir prisiimant iš tokių sutarčių kylančius įsipareigojimus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. liepos 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-223-1075/2020, 45 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika). Kasacinis teismas savo praktikoje yra pasisakęs ir tokiais aspektais, kad sprendžiant klausimą, ar šalių vienu metu arba per trumpą laiko tarpą sudarytos sutartys laikytinos vientisu sandoriu ar savarankiškomis sutartimis, turi būti tiriami ir vertinami tikrieji šalių ketinimai bei sutarčių sudarymo aplinkybės, taip pat tai, kokios aplinkybės lėmė, kad šalys sudarė ne vieną, bet kelias sutartis (mutatis mutandis (su būtinais (atitinkamais) pakeitimais) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-250-943/2021, 44, 46 punktai; 2022 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-58-823/2022, 34 punktas).

Nagrinėjamu atveju nuomos sutartimi ir bendradarbiavimo sutartimi šalys prisiėmė skirtingas teises bei pareigas, sutarčių dalykas, vykdymo mechanizmas yra skirtingas bei savarankiškas, sukelia skirtingas teisines pasekmes. Nuomos sutarties ir jos priedo Nr. 2 pagrindinis tikslas buvo konkretaus turto (įrangos) perdavimas naudotis už užmokestį su teise jį įgyti nuosavybėn. Bendradarbiavimo sutartimi ieškovė įsipareigojo organizuojamoje veikloje naudoti savo turimą įrangą, žmogiškuosius išteklius, finansinius resursus bei nekilnojamąjį turtą, o atsakovė2 – teikti technines–inžinerines konsultacijas ir vykdyti apmokymus, susijusius su laidų perdirbimu naudojant ieškovės turimą įrangą. Bendradarbiavimo sutartimi prisiimti šalių įsipareigojimai teisiškai nebuvo laikomi privaloma išankstine sąlyga daiktinėms teisėms į nuomojamą įrangą įgyti pagal nuomos sutartį. Vadovaujantis sisteminiu ir pažodiniu sutarčių aiškinimo metodais (CK 6.193 straipsnis), nėra pagrindo priedo Nr. 2 sąlygos dėl „visų sutartinių įsipareigojimų įvykdymo“ aiškinti plačiai, kaip apimančios kitus, savarankiškus šalių susitarimus. Priedo Nr. 2 tekste nėra nuorodos į bendradarbiavimo sutartį, priedo Nr. 2 įžanginėje dalyje įvardyta tik nuomos sutartis. Taigi, nėra aiškaus šalių susitarimo dėl sutarčių sąlygų abipusės priklausomybės. Atsakovė2 apeliaciniame skunde taip pat nurodo, kad priedas Nr. 2 buvo sudarytas būtent prie nuomos sutarties, o ne prie bendradarbiavimo sutarties.

Teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas pagrįstai atsiejo šias dvi sutartis ir konstatavo, kad bendradarbiavimo sutarties vykdymas (ar galimi jos pažeidimai) neturi teisinės reikšmės vertinant ieškovės nuosavybės teisės įgijimą į įrangą pagal nuomos sutartį ir jos priedą Nr. 2.

Pirmosios instancijos teismas taip pat konstatavo, kad nuosavybės teisės į ginčo įrangą perėjimui neturi esminės reikšmės aplinkybė, jog tarp šalių nebuvo pasirašytas nuosavybės teisės perdavimo aktas. Teismo vertinimu, atsakovės LUAB „Indigo LT“ elgesys formaliai nepasirašant šio akto, pažeidžia sutarties sąlygas.

Atsakovė LUAB „Indigo LT“ tvirtina, kad šalys pasirašytoje sutartyje susitarė dėl konkretaus teisinio veiksmo – atskiro perdavimo akto, kuris turėjo patvirtinti nuosavybės teisės perėjimo momentą bei tinkamą sutarties įvykdymą. Atsakovės2 vertinimu, ieškovė netinkamai įvykdė sutartinius įsipareigojimus, todėl atsakovė2 neturėjo pagrindo perduoti ieškovei nuosavybės teisės į įrangą. Teisėjų kolegija neturi pagrindo pritarti tokiai apeliantės (atsakovės2) pozicijai.

Byloje nustatyta, kad atsakovės LUAB „Indigo LT“ argumentai dėl netinkamo sutarties vykdymo yra nepagrįsti. Kadangi ieškovė įvykdė pirmąsias dvi priedo Nr. 2 sąlygas (atsiskaitė ir neturėjo kitų neįvykdytų prievolių pagal nuomos sutartį), egzistuoja pagrindas konstatuoti, kad atsakovė LUAB „Indigo LT“ neturėjo teisinio ar faktinio pagrindo atsisakyti pasirašyti nuosavybės teisės perdavimo–priėmimo aktą dėl neįkeistos įrangos.

Atsakovės2 formalus dokumento (akto) nepasirašymas nesudaro pagrindo nepripažinti, kad ieškovė įgijo nuosavybės teises į neįkeistą įrangą – „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650), juolab kad po nuomos sutarties termino pabaigos pretenzijų dėl šios įrangos grąžinimo nereiškė.

Apibendrindama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai atsiejo nuomos sutartį nuo bendradarbiavimo sutarties. Tai yra savarankiški sandoriai, todėl

bendradarbiavimo sutarties vykdymo eiga nedaro įtakos ieškovės teisių įgyvendinimui pagal nuomos sutartį bei jos priedą Nr. 2. Ieškovei įvykdžius savo finansinius įsipareigojimus, atsakovė LUAB „Indigo LT“ neturėjo teisinio pagrindo atsisakyti pasirašyti nuosavybės teisės į neįkeistą įrangą „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650) perdavimo–priėmimo akto. Atsižvelgdama į šias aplinkybes, teisėjų kolegija nusprendžia, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas pripažinti ieškovei nuosavybės teisę į įrangą „CONVEYOR BELT“ (modelis 400/3650), yra teisėtas bei pagrįstas.

Dėl procesinės bylos baigties ir bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, priteisimo

Atsižvelgdama į šias aplinkybes, teisėjų kolegija nusprendžia, kad pirmosios instancijos teismas iš esmės teisingai įvertino byloje nustatytas faktines aplinkybes, tinkamai taikė materialiosios ir proceso teisės normas, priėmė teisėtą bei pagrįstą sprendimą, kurį panaikinti ar pakeisti apeliacinių skundų argumentais nėra pagrindo. Dėl nurodytų motyvų teisėjų kolegija apeliacinius skundus atmeta, o apskųstą pirmosios instancijos teismo sprendimą palieka nepakeistą (CPK 326 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą (CPK 93 straipsnio 1 dalis). Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas (CPK 98 straipsnio 1 dalis).

Kadangi atsakovių UAB „Rafimeta“ ir LUAB „Indigo LT“ apeliaciniai skundai atmesti, todėl jų bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos.

Nagrinėjamu atveju prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo pateikė atsakovė LTL Kredito unija, kuriame nurodė, kad patyrė 1 920 Eur bylinėjimosi išlaidų už advokato teisines paslaugas parengiant atsiliepimus į apeliacinius skundus ir prašymą dėl trūkumų ištaisymo (240 Eur už prašymą dėl trūkumų ištaisymo, 1 120 Eur už atsiliepimo į ieškovės apeliacinį skundą parengimą ir 560 Eur už atsiliepimo į atsakovės2 apeliacinį skundą parengimą).

Teisėjų kolegija, įvertinusi atsakovės LTL Kredito unijos pateiktą prašymą bei atsižvelgdama į bylos išnagrinėjimo rezultatą, konstatuoja, kad atsakovei LTL Kredito unijai yra pagrindas priteisti tik už atsiliepimo į ieškovės apeliacinį skundą parengimą. LITEKO duomenimis nustatyta (CPK 179 straipsnio 3 dalis), kad atsakovė LTL Kredito unija, po skundžiamo sprendimo priėmimo ir apeliacinių skundų pateikimo, pirmosios instancijos teismui pateikė prašymą nustatyti ieškovei terminą pašalinti apeliacinio skundo trūkumus. Šis atsakovės LTL Kredito unijos prašymas teisėjos 2026 m. balandžio 14 d. rezoliucija paliktas nenagrinėtas, nes priimant skundus, žyminio mokesčio mokėjimo klausimas yra išspręstas. Vadovaudamasi kasacinio teismo pateiktu CPK 83 straipsnio 1 dalies 8 punkto išaiškinimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. lapkričio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-526/2014; 2024 m. gegužės 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-74-381/2024, 174 punktas), teisėjų kolegija taip pat nenustatė ieškovės apeliacinio skundo trūkumų, susijusių su žyminio mokesčio mokėjimu. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, už atsakovės1 prašymo dėl trūkumų ištaisymo parengimą patirtos išlaidos nepriteisiamos.

Už advokato teisines paslaugas apmokėta 2026 m. II ketvirtį (2026 m. gegužės mėn.), todėl bylinėjimosi išlaidų apskaičiavimui imamas 2025 m. IV ketvirtis, Valstybės duomenų agentūros vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių) – 2 526,80 Eur. Pagal Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (toliau – Rekomendacijos) patvirtintą užmokesčio dydį, maksimali priteistina suma už

atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą yra 3 284,84 Eur (2 526,80 Eur x 1,3 (8,11 papunktis)). Kadangi atsakovės LTL Kredito unijos prašoma priteisti suma už atsiliepimo į ieškovės apeliacinį skundą parengimą neviršija rekomenduojamo maksimalaus dydžio, atitinka bylos sudėtingumą, advokato darbo ir laiko sąnaudas, atsakovei LTL Kredito unijai iš ieškovės UAB „Rafimeta“ priteisiama 1 120 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme.

Trečiasis asmuo ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ taip pat pateikė prašymą priteisti 4 235 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme.

Teisėjų kolegija pažymi, kad trečiasis asmuo pateikė vieną bendrą atsiliepimą į abu apeliacinius skundus. Atsižvelgiant į tai, kad trečiasis asmuo viso bylos nagrinėjimo metu palaikė ieškovės poziciją (kurios apeliacinis skundas buvo atmestas), jam išlaidos už tos atsiliepimo dalies parengimą, kuria buvo palaikomas ieškovės skundas, nekompensuojamos. Todėl, atsižvelgdama į bylos išnagrinėjimo rezultatą bei proporcingumo principą, teisėjų kolegija konstatuoja, kad išlaidos už bendrą atsiliepimą turi būti dalinamos pusiau (50 proc.), t. y. laikytina, kad išlaidų už atsiliepimo į atsakovės LUAB „Indigo LT“ apeliacinį skundą (kuris buvo atmestas), dalis yra 2 117,50 Eur.

Už advokato teisines paslaugas apmokėta 2026 m. II ketvirtį (2026 m. gegužės mėn.), todėl pagal Rekomendacijose patvirtintą užmokesčio dydį, maksimali priteistina suma už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą yra 3 284,84 Eur (šios nutarties 96 punktas). Kadangi pirmiau nurodyta (šios nutarties 85 punktas) trečiojo asmens išlaidų už atsiliepimo į atsakovės LUAB „Indigo LT“ apeliacinį skundą parengimą suma neviršija rekomenduojamo maksimalaus dydžio, atitinka bylos sudėtingumą, advokato darbo ir laiko sąnaudas, trečiajam asmeniui ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ iš atsakovės LUAB „Indigo LT“ priteisiama 2 117,50 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 326 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 331 straipsniu,

Rezoliucinė dalis

nutaria:

Kauno apygardos teismo 2026 m. kovo 2 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Priteisti atsakovei LTL Kredito unijai, juridinio asmens kodas 302791356, iš ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „Rafimeta“, juridinio asmens kodas 304197352, 1 120 Eur (vieno tūkstančio vieno šimto dvidešimties eurų) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimą.

Priteisti trečiajam asmeniui akcinei draudimo bendrovei „Compensa Vienna Insurance Group“, juridinio asmens kodas 304080146, iš atsakovės likviduojamos dėl bankroto uždarosios akcinės bendrovės „Indigo LT“, juridinio asmens kodas 302492927, 2 117,50 Eur (dviejų tūkstančių vieno šimto septyniolikos eurų 50 centų) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimą.

Teisėjai Jadvyga Mardosevič
Žilvinas Terebeiza
Aldona Tilindienė